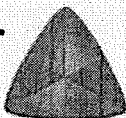

**Amber
Grid**

AB „Amber Grid“
Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius
Tel. (8 5) 236 0855
Faks. (8 5) 236 0850
El. paštas info@ambergrid.lt
www.ambergrid.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre
Įmonės kodas 303090867
PVM mokėtojo kodas LT100007844014
A. s. LT71 7044 0600 0790 5969, AB SEB bankas

LR Energetikos ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2020-03-03 Nr.7-400-259

DĖL GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

AB „Amber Grid“ įvertino Energetikos ministerijos 2020-02-24 paskelbto LR Gamtinių dujų įstatymo 2, 45, 46, 51, 53 straipsnių ir priedo pakeitimo projekto nuostatas. Atliekamiems pakeitimams pastabų neturime, tačiau prašome papildyti projektą nuostatomis, numatančiomis atvejus, kai perdavimo sistemos dalimi būtų laikoma ir žemesnio slėgio nei 16 bar dujotiekiai, taip pat, tam tikrais atvejais būtų galimybė vykdyti jungtinio operatoriaus, veiklą, apimančią perdavimo ir skirstymo veiklas.

Siūlymai teikiami atsižvelgiant į tai, kad:

1. Kai kuriais atvejais, kad pristatyti dujas į skirstymo sistemas ar į vartotojų sistemas, nebūtina kai kuriose perdavimo sistemos dalyse palaikyti aukšto slėgio. Palaikant žemesnį slėgį dujotiekiuose, sumažėja jų eksploatacijos sąnaudos, galima išvengti ženklių investicijų į dujotiekių būklės palaikymą ir atstatymą. Todėl siūloma numatyti, kad perdavimo sistemos dalimi gali būti ir dujotiekiai nuo 5 iki 16 bar.
2. Saugos ir apribojimo ūkinei veiklai mažinimo kriterijus – magistralinio dujotiekio vietovės klasė – siejamas tik su aukšto slėgio dujotiekiais. Nustačius, kad perdavimo veikla gali būti vykdoma ir didelio slėgio dujotiekiais, sumažėtų veiklos apribojimai, taikomi sklypų savininkams ir naudotojams, turintiems sklypus aplink tokį dujotiekį.
3. Kai kuriais atvejais, pasikeitus tam tikros perdavimo dujotiekių atkarpos pajėgumų poreikiui, nebereikia palaikyti aukšto slėgio ir net didelio slėgio, ir perdavimo dujotiekis gali būti konvertuojamas į skirstomąjį dujotiekį, ir prie jo prijungiami vartotojai. Konvertavus į skirstomąjį dujotiekį, supaprastėja naujų vartotojų prijungimas ir taip gali būti efektyvesnė dujų sistemos plėtra, sumažėja ūkinės veiklos apribojimai ir apsaugos zonos aplink dujotiekį, atpinga dujotiekių eksploatacija.

Reglamentuojant tokius atvejus siūloma numatyti, kad perdavimo sistemos operatorius turi pasiūlyti šiuos dujotiekius įsigyti už reguliuojamą turto vertę toje teritorijoje, kur yra dujotiekis, licencijuojamą skirstymo veiklą vykdančiam skirstymo operatoriui. Jeigu per 3 mėnesinius nuo tokio kreipimosi dienos, skirstymo operatorius nepateikia sutikimo perimti dujotiekį, perdavimo operatorius gali kreiptis į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą išduoti skirstymo licenciją. Tuo atveju išduodama jungtinio operatoriaus licencija toje teritorijoje.

PRIDEDAMA: Siūlomi Gamtinių dujų įstatymo pakeitimai, 2 lapai.

L.e.p. generalinis direktorius

Nemunas Biknius

Originalas siunčiamas nebus

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. info@vert.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

Nr. R2
Į 2020-02-21 Nr. (21.3-25E)3-261

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 2, 45, 46, 51, 53 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) 2020 m. vasario 21 d. gavo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos raštą Nr. (21.3-25E)3-261 „Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 2, 45, 46, 51, 53 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas“ (toliau – Projektas), kuriuo prašoma pateikti pastabas dėl minėto teisės akto pakeitimo tobulinimo.

Taryba pagal kompetenciją teikia pastabas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 2, 45, 46, 51, 53 straipsnių ir priedo pakeitimo

1.1. Projekte nenumatytas 2019 m. balandžio 17 d. Europos parlamento ir Tarybos Direktyvos 2019/692, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (toliau – Direktyva 2019/692), 36 straipsnio 4 dalies 2 pastraipos perkėlimas. Atsižvelgdami į tai, siūlome tobulinti Projektą.

1.2. Projekte pateikto Gamtinių dujų įstatymo 51 straipsnio 4 dalies pakeitimo nuostata yra tikslintina, nes joje nėra vartojama tokia pati terminologija, kaip Direktyvoje 2019/692 (pavyzdžiui: 1) nevartojama Direktyvoje 2019/692 įtvirtinta sąvoka „tarpvalstybiniai“, kas yra tikslesnis angliško termino „cross border“ vertimas, 2) nėra vartojama „įleidimo taško“ sąvoka (Gamtinių dujų įstatymo 6³ straipsnio sąvoka) (angl. *entry point*), kurios vartojimas tiksliau nurodytų vamzdyno pradžią, 3) formuluotė „siekiant užtikrinti, kad Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimai būtų taikomi nuosekliai“ yra abstrakti, nes gali reikšti bet kokių ES teisės aktų įgyvendinimą). Taip pat atkreipiamo dėmesį ir siūlome Energetikos ministerijai įvertinti, ar Direktyvos 2019/692 tikslas galėjo būti toks, kad turėtų būti taikoma būtent valstybės narės teisė, o ne pasirinktinai valstybės narės arba tarptautiniai susitarimai. Siekdami tikslumo ir teisinio aiškumo, siūlome 51 straipsnio 4 dalį išdėstyti taip (lyginamasis variantas, lyginant su Direktyva 2019/692):

„Jei, kilus tarpvalstybiniam ginčui, atitinkamas tinklas yra Lietuvos Respublikos ir daugiau kaip vienos bent vienos kitos valstybės narės teritorijoje, atitinkamos valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje siekdamos užtikrinti, kad šios direktyvos nuostatos būtų taikomos nuosekliai. Jeigu gavybos proceso vamzdynų tinklas prasideda trečiojoje šalyje ir jungiasi su Lietuvos Respublika ir bent viena kita valstybe nare, atitinkamos valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje, o valstybė narė, kurioje yra pirmas įleidimo taškas į valstybių narių tinklą taškas, konsultuojasi su atitinkama trečiąja šalimi, kurioje prasideda gavybos proceso vamzdyno tinklas, siekiant užtikrinti, kad atitinkamo tinklo atžvilgiu ši direktyva 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/692, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, nuosekliai būtų taikoma valstybių narių teritorijoje.“

1.3. Taryba norėtų atkreipti dėmesį, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 6 straipsniu Energetikos ministerija formuoja valstybės politiką energetikos sektoriuje ir organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą ir atlieka kitas svarbias funkcijas.

Atkreiptinas dėmesys, jog Projekto aiškinamojo rašto 4 dalyje nurodyta, kad Gamtinių dujų įstatymo 46 straipsnio 6 dalyje siūloma numatyti, kad Taryba kiekvienais metais parengia ir paskelbia apibendrintą gamtinių dujų tiekimo saugumo stebėsenos ataskaitą ir pateikia ją Europos Komisijai. Pažymime, jog pagal dabartinę galiojančią Gamtinių dujų įstatymo redakciją šią funkciją atlieka Energetikos ministerija. Taryba, atsižvelgdama į Energetikos ministerijos funkcijas, siūlo nekeisti dabartinės nuostatos ir patikslinti aiškinamąjį raštą, kadangi ir Projekte nėra nurodyta, kad tai turėtų atlikti Taryba.

2. Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo tobulinimo

2.1. Taryba pažymi, jog 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB (toliau – Direktyva), 41 straipsnio 8 dalis yra netiksliai perkelta į Gamtinių dujų įstatymą, kadangi nėra įtvirtinta, kad reguliavimo perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu dėl jų atliekamų investicijų. Tuo tarpu 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB (toliau – Elektros direktyva), 37 straipsnio 8 dalis yra tiksliai perkelta į Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 4 dalį ir Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 6 punktą. Atsižvelgdami į tai, siūlome svarstyti galimybę tiksliau perkelti Direktyvos 2009/72/EB 41 straipsnio 8 dalį.

2.2. Pažymėtina, jog Gamtinių dujų įstatymo 2 straipsnyje įtvirtinta, kad: „**Gamtinės dujos** – iš žemės gelmių išgaunamų angliavandenilių mišinys, kuris normaliomis sąlygomis yra dujinės būsenos, taip pat SGD, **biodujos**, dujos, pagamintos iš biomasės, ir kitos nustatytus reikalavimus atitinkančios dujos, kurios gali būti tiekiamos į gamtinių dujų sistemą arba ja transportuojamos.“; „**Gamtinių dujų gavybos tinklas (toliau – gavybos tinklas)** – vamzdynas ar vamzdynų tinklas, eksploatuojamas ir (arba) įrengtas kaip naftos ar gamtinių dujų gavybos objekto dalis arba naudojamas gamtinėms dujoms perduoti iš vieno ar kelių tokių objektų į perdirbimo gamyklą, galutinį pakrantės terminalą arba kitą terminalą.“; „**Gamtinių dujų įmonė** – asmuo, kuris verčiasi bent viena iš šių rūšių veikla: gamtinių dujų gavyba, perdavimu, skirstymu, skystinimu, tiekimu, laikymu, SGD pakartotiniu dujinimu ir SGD perkrova, ir yra atsakingas už susijusius su šių rūšių veikla komercinius, techninius ir (arba) eksploatavimo įpareigojimus.“; „**Gamtinių dujų sistema** – gamtinių dujų įmonei nuosavybės teise priklausantys ir (ar) gamtinių dujų įmonės valdomi magistraliniai dujotiekiai, skirstomieji dujotiekiai, SGD sistema ir (arba) gamtinių dujų saugyklos, gamtinių dujų laikymo vamzdyne įrenginiai ir įrenginiai papildomoms paslaugoms teikti bei susijusių įmonių įrenginiai, kurie reikalingi suteikiant teisę naudotis perdavimo, skirstymo ir SGD sistema.“ Atsižvelgiant į Gamtinių dujų įstatymo sąvokas, biodujos yra gamtinių dujų rūšis, todėl ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme vartojamas terminas „**biodujų gamybos įrenginiai**“ turėtų apimti dujų sistemas. Atkreiptinas dėmesys, jog tuo tarpu dujų sistemoms, be kita ko, yra taikomi Gamtinių dujų įstatymo 37 straipsnio reikalavimai (pvz., Tarybos pareiga tvirtinti prijungimo įmokų metodiką, principas, kad prijungiamos dujų sistemos neturi didinti kainos esamiems vartotojams, principas, kad asmenys, kurių gamtinių dujų sistemos prijungiamos prie operatoriaus sistemos, turi padengti neatsiperkančią operatoriaus investicijų dalį ir kt.). Atsižvelgdami į tai, kad Gamtinių dujų įstatymo 1 straipsnio 1 dalies paskutinis sakinyss dėl šio įstatymo taikymo biodujų gamybos įrenginiams yra netikslus ir keliantis praktinių šio įstatymo taikymo problemų, t. y. nėra aišku, kokia apimtimi Gamtinių dujų įstatymas yra taikomas biodujų gamybos įrenginiams ir kokia apimtimi taikomi Gamtinių dujų įstatymo 37 straipsnio reikalavimai, prašome paaiškinti, kokia apimtimi konkrečiai Gamtinių dujų įstatymas nėra taikomas biodujų įrenginiams arba, esant poreikiui, tikslinti Gamtinių dujų įstatymo 1 straipsnio 1 dalį, numatant, kokia apimtimi Gamtinių dujų įstatymas nėra taikomas biodujų įrenginiams.

2.3. Taryba taip pat norėtų atkreipti dėmesį, jog Gamtinių dujų įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje nurodytas 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 713/2009 yra netekęs galios, o Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros pavadinimas

atnaujintas ir ji vadinama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra.

2.4. Pažymėtina, kad Gamtinių dujų įstatymo 1 straipsnio 45 dalyje esanti sąvoka – **jungtinė gamtinių dujų sistema** – turėtų būti tikslinama pagal Direktyvą 2019/692, kadangi joje įtvirtinta sąvoka „**Jungtinė sistema – kelios viena su kita sujungtos sistemos**“. Pagal pateiktas Gamtinių dujų įstatymo sąvokas galima daryti išvadą, kad dujų sistema yra dujų įmonės sistema ir kad tokia sąvoka neapima vartotojų sistemų. Atsižvelgdami į tai, siūlome Gamtinių dujų įstatymo 1 straipsnio 45 dalį išdėstyti taip:

„45. Jungtinė gamtinių dujų sistema (toliau – jungtinė sistema) – keletas viena su kita sujungtų gamtinių dujų sistemų ~~neįskaitant vartotojų sistemų~~.“

2.5. Pažymėtina, kad 2014 m. kovo 26 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 312/2014, kuriuo nustatomas dujų perdavimo tinklų balansavimo kodeksas (toliau – BAL NC), 20 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad: „Perdavimo sistemos operatorius pateikia paros disbalanso mokesčio apskaičiavimo metodiką, kuri bus taikoma jo balansavimo zonoje, nacionalinei reguliavimo institucijai tvirtinti.“ Atkreiptinas dėmesys, kad pagal BAL NC balansavimo kainos (disbalanso užmokesčiai) yra pagal kainodarą apskaičiuojami rinka grįsti dydžiai, o ne konkretūs fiksuoti dydžiai. Taip pat BAL NC įtvirtinta pareiga patvirtinti disbalanso mokesčio apskaičiavimo metodiką, bet ne konkretų dydį. Pagal Gamtinių dujų įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 6 punktą, Taryba turi pareigą nustatyti metodikas, pagal kurias apskaičiuojamos ar nustatomos sąlygos, susijusios su prijungimu ir prieiga prie perdavimo ir skirstymo sistemų, saugyklų ir SGD sistemos, balansavimo paslaugų teikimu, prieiga prie tarpvalstybinių perdavimo jungčių.

Atsižvelgdami į tai, siūlome patikslinti Gamtinių dujų įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) vadovaudamasi skaidrumo kriterijais, poreikiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, tiekimo saugumą, integruoti rinką, nustatyti ar patvirtinti perdavimo, skirstymo, laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainų ir (ar) pajamų viršutines ribas, jų skaičiavimo metodikas ir nustatyti ar patvirtinti konkrečias ~~sistemos balansavimo~~ buitinių vartotojų prijungimo prie tinklo ir SGD perkrovos paslaugų kainas;“

Atitinkamai siūlome tikslinti Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 2 dalį:

„2. Gamtinių dujų sektoriuje nustatydama konkrečias paslaugų kainas, Taryba reguliuoja **gamtinių dujų sistemos balansavimo**, buitinių vartotojų prijungimo prie gamtinių dujų sistemos, SGD perkrovos paslaugų kainas ir tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos dydį (toliau – papildoma dedamoji).“

Taip pat siūlome tikslinti Gamtinių dujų įstatymo 23 straipsnio 5 dalį:

„5. Perdavimo sistemos naudotojai yra atsakingi perdavimo sistemos operatoriui už pristatomų į perdavimo sistemą ir paimamų iš perdavimo sistemos gamtinių dujų kiekių subalansavimą pagal perdavimo sistemos operatoriaus parengtas ir su Taryba suderintas **Tarybos patvirtintas** balansavimo taisykles.“

2.6. Taryba taip pat siūlo suvienodinti Gamtinių dujų įstatymo 33 straipsnio 6 punkte vartojamus terminus su Gamtinių dujų įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 15 punkte įtvirtintais terminais ir jį 33 straipsnio 6 punktą išdėstyti taip:

„6) reikalauti iš sistemos naudotojų pateikti pakankamą prievolių įvykdymo užtikrinimą, kuriuo būtų užtikrintos būsimos ir (ar) esamos sistemos naudotojo prievolės pagal perdavimo sistemos operatoriaus parengtas ir su Taryba suderintas **Tarybos patvirtintas** balansavimo taisykles už paimtų iš perdavimo sistemos, tačiau į perdavimo sistemą nepristatytų gamtinių dujų nupirkimą iš perdavimo sistemos operatoriaus ir dėl to susidariusių nuostolių atlyginimą.“

2.7. Taryba pakartotinai teikia pastabą, kurią teikė Energetikos ministerijai 2018 m. birželio 5 d. raštu Nr. R2-(D)-1363.

Energetikos įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad energetikos įmonės, besiverčiančios veikla, kurios kainos yra reguliuojamos, numatomas investicijas turi derinti su Taryba. Pažymime, kad šiuo metu Gamtinių dujų įstatymo 31 straipsnis perkelia Direktyvos 22 straipsnio nuostatą.

Svarbu paminėti, kad Direktyvos 22 straipsnis yra taikomas tik tuo atveju, jeigu yra pasirenkamas nepriklausomo perdavimo operatoriaus veiklų atkrymo modelis, įtvirtintas Direktyvos

9 straipsnio 8 dalies b punkte. Lietuvoje buvo nuspręsta netaikyti Direktyvos 9 straipsnio 8 dalyje įtvirtintų išimčių ir buvo įgyvendintas Direktyvos 9 straipsnyje įtvirtintas visiško perdavimo sistemos operatoriaus nuosavybės atskyrimo modelis. Atkreipiame dėmesį, kad Europos energetikos reguliuotojų bendradarbiavimo agentūros (toliau – Agentūra) 2016 m. gruodžio 13 d. nuomonės Nr. 14/2016¹ (toliau – Agentūros nuomonė) 13 lape pažymima, kad nepriklausomo perdavimo operatoriaus veiklų atskyrimo modelio atveju nacionaliniai tinklo plėtros planai turėtų būti rengiami vadovaujantis Direktyvos 22 straipsnyje nustatyta tvarka, o kitiems veiklų atskyrimo modeliams Direktyvoje nėra įtvirtintų specifinių reikalavimų.

Agentūros nuomonės 15 puslapyje nurodoma, kad nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo turi būti stiprinamas, kiek tai susiję su nacionalinių tinklo plėtros planų priežiūra, nepaisant to, koks veiklos atskyrimo modelis pasirinktas, suteikiant nacionalinėms reguliavimo institucijoms pakankamus įgaliojimus ir resursus vykdant tarpvalstybinių projektų ir projektų, galinčių turėti tarpvalstybinį poveikį, priežiūrą, atsižvelgiant į tai, kad nacionalinės reguliavimo institucijos atlieka svarbų vaidmenį dėl 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, įgyvendinimo. Direktyvos 41 straipsnio 1 dalies g punkte įtvirtinta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos pareiga yra: „*stebėti perdavimo sistemos operatorių investicijų planus ir savo metinėje ataskaitoje juos įvertinti atsižvelgiant į tai, ar jie atitinka visos Bendrijos tinklo plėtros planą, nurodytą Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnio 3 dalies b punkte; į tokį vertinimą gali būti įtrauktos ir rekomendacijos iš dalies keisti tuos investicijų planus.*“ Ši Direktyvos nuostata yra perkelta į Įstatymo 31 straipsnį: „<...> Taryba atlieka dešimties metų tinklo plėtros plano įgyvendinimo stebėseną, jos vertinimą ir paskelbia gautus rezultatus. <...>“. Taryba, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, siekdama užtikrinti Direktyvos tikslų įgyvendinimą bei mažinti perdavimo sistemos operatoriaus patiriamą administracinę naštą, siūlo numatyti, kad dešimties metų tinklo plėtros planas turėtų būti rengiamas vadovaujantis Tarybos patvirtinta tvarka, kurioje, atsižvelgiant į situaciją rinkoje ir geriausią Europos šalyse egzistuojančią praktiką, būtų numatyta lanksti plano derinimo procedūra, jo teikimo periodiškumas ir reikalavimai planui.

2.8. Atkreiptinas dėmesys, kad Gamtinių dujų įstatyme yra nenuosekliai vartojamos 2 straipsnyje įtvirtintos sąvokos (*gamtinių dujų sistema, vartotojo sistema, dujų sistema*), dėl ko kyla neapibrėžtumų ir praktinių Gamtinių dujų įstatymo taikymo problemų. Prie operatorių sistemų yra prijungiami ne vartotojai, o vartotojų sistemos, taip pat prijungiamos ir dujų sistemos. Tokias sistemas prijungti ir prijungimo įmokas gali sumokėti nebūtinai patys vartotojai, bet ir kiti asmenys (pvz., nekilnojamojo turto vystytojai ir kt.). Pažymėtina, kad vartotojo sistemos gali būti dviejų tipų – vartotojo sistema, skirta buitiniam vartotojui, arba vartotojo sistema, skirta nebutiniam vartotojui. Taip pat Gamtinių dujų įstatyme nuosekliai nevartojama ir sąvoka „*dujų sistema*“, kuri yra kito operatoriaus sistema. Atsižvelgdami į tai, siūlome Gamtinių dujų įstatymo 37 straipsnį (išskyrus šios straipsnio 3 dalį) išdėstyti taip:

„1. Perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai nustato ir, gavę Tarybos patvirtinimą, viešai savo interneto svetainėse paskelbia saugyklų, SGD sistemos, skirstymo sistemos operatoriui nuosavybės teise nepriklausančių mažos apimtys SGD pakartotinio dujinimo įrenginių, **dujų sistemų** ir vartotojų **sistemų** nediskriminacinio prijungimo prie perdavimo ir skirstymo sistemų skaidrias ir veiksmingas procedūras bei įkainius.

2. Perdavimo sistemos operatorius neturi teisės atsisakyti prijungti naują saugyklą, SGD sistemą ar vartotoją **vartotojo sistema**, motyvuodamas turimų tinklo pajėgumų galimais apribojimais ateityje arba papildomomis išlaidomis, susijusiomis su būtinu pajėgumų didinimu. Perdavimo sistemos operatorius užtikrina naujos jungties pakankamą įeinamąjį ir išeinamąjį pajėgumą.

<...>

4. Perdavimo ar skirstymo sistemų operatoriai licencijoje nurodytoje teritorijoje privalo prijungti naujų vartotojų sistemas **ar dujų sistemas** prie savo sistemų pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas taisykles.

5. Taryba parengia ir patvirtina **dujų sistemų ir vartotojų sistemų prijungimo prie operatorių dujų sistemų įkainių įmokų ir (ar) įkainių** nustatymo metodiką. Taryba tvirtina naujų **vartotojų sistemų, skirtų buitinių vartotojų sistemų buitiniams vartotojams**, prijungimo įkainius.

6. Perdavimo ar skirstymo sistemos operatoriai padengia ekonomiškai pagrįstas sistemos plėtos ir prie perdavimo ar skirstymo sistemos prijungiamų **dujų sistemų ir (ar) vartotojų sistemų** prijungimo išlaidas. **Asmenys, kurių dujų sistemos ar vartotojų sistemos yra prijungiamos prie** perdavimo ar skirstymo sistemos, ~~prijungiami vartotojai~~ padengia ekonomiškai pagrįstas prijungimo išlaidas viršijančias išlaidas. **Asmenys, kurie siekia prijungti dujų sistemas ar vartotojų sistemas, skirtas nebuitiniams vartotojams** ~~prie~~ skirstymo sistemos, ~~prijungiamas nebuitinis vartotojas~~ turi teisę, suderinęs su skirstymo sistemos operatoriumi, Energetikos ministerijos nustatyta tvarka savo lėšomis organizuoti skirstymo sistemos įrengimo darbus ir ją įrengti, jeigu įrengiamos skirstymo sistemos pajėgumas yra ne mažesnis kaip 40 MWh/val. Šiuo atveju ~~nebuitinio vartotojo asmens~~ atlikti skirstymo sistemos įrengimo darbai laikomi ~~nebuitinio asmens vartotojo~~ prijungimo prie skirstymo sistemos paslaugos dalimi ir ši ~~nebuitinio vartotojo asmens~~ įrengta skirstymo sistema yra skirstymo sistemos operatoriaus nuosavybė. Prie šios skirstymo sistemos prijungiant kitus ~~vartotojus~~ asmenis, už jos įrengimą ir (ar) naudojimą įrengimą atlikusiam ~~nebuitiniam vartotojui asmeniui~~ neatlyginama.“

2.9. Taryba pažymi, jog, vadovaujantis Gamtinių dujų įstatymo 49 straipsnio 3 dalimi, nėra aišku, nuo kurio momento taikomas naudojimosi sistema taisyklių 30 d. įsigaliojimo terminas – ar 30 d. po įmonės patvirtinimo, ar 30 d. po Tarybos suderinimo. Nėra aiški derinimo ir įsigaliojimo procedūra. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti formuluotę:

„3. Sistemų operatoriai, vadovaudamiesi Tarybos paskelbtais reikalavimais, patvirtina naudojimosi sistema taisykles. ~~Ne vėliau, kurios įsigalioja ne anksčiau kaip po vieno mėnesio nuo~~ naudojimosi sistema taisyklių įsigaliojimo momento ~~šias suderinimo su Taryba dienos. Sistemų operatoriai naudojimosi sistema taisykles pateikia derinti Tarybai ne vėliau kaip likus dviem mėnesiams iki jų įsigaliojimo dienos.~~ Šias taisykles ir jų pakeitimus savo interneto svetainėje paskelbia Taryba ir sistemų operatoriai. Teisė naudotis sistemomis turi būti suteikiama objektyviai, nediskriminuojant sistemos naudotojų.“

2.10. Vertinant gamtinių dujų įstatymo 57 straipsnio 2 dalies nuostatas galima daryti išvadą, kad sutartinius santykius vartotojas gali turėti tik su gamtinių dujų tiekimo įmone. Įstatyme yra numatyta, jog vartotojas yra asmuo, perkantis dujas, o pirkti dujas gali tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys, todėl gamtinių dujų įmonės sąvoka, kuri Įstatymo apibrėžta kaip „asmuo, kuris verčiasi bent viena iš šių rūšių veikla: gamtinių dujų gavyba, perdavimu, skirstymu, skystinimu, tiekimu, laikymu, SGD pakartotiniu dujinimu ir SGD perkrova, ir yra atsakingas už susijusius su šių rūšių veikla komercinius, techninius ir (arba) eksploataavimo įpareigojimus“, šiose įstatymo dalyse būtų labiau tinkama naudoti. Atsižvelgdami į tai, siūlome patikslinti Gamtinių dujų įstatymo 57 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) su ~~laisvai pasirinkta~~ **gamtinių dujų įmone** tiekimo sudaryti sutartį, kurioje nurodoma tiekėją **paslaugos teikėją** nurodantys duomenys ir adresas, teikiamos paslaugos, siūlomų paslaugų kokybės lygis, ir pradinio prijungimo **ar paslaugos teikimo pradžios** terminas, siūlomų techninės priežiūros paslaugų rūšys, priemonės, kurias naudojant galima gauti naujausią informaciją apie visus taikomus tarifus ir mokėjimus už techninę priežiūrą, sutarties galiojimo laikotarpis, paslaugų teikimo atnaujinimo ir nutraukimo bei sutarties pratęsimo ir nutraukimo sąlygos, taip pat tai, ar numatyta teisė ~~nutraukti sutartį netaikant sankcijų, kompensavimas ir pinigų grąžinimas tuo atveju, kai paslaugų kokybė neatitinka sutartyje nurodyto lygio, įskaitant netikslas ir vėluojančias sąskaitas, metodus, kuriuo pradamos neteisminės ginčų sprendimo procedūros, informacija apie vartotojų teises ir skundų nagrinėjimą. Visa šiame punkte nurodyta informacija skelbiama gamtinių dujų įmonės interneto svetainėje. Visos sąlygos turi būti sąžiningos ir pateiktos vartotojams susipažinti iš anksto prieš sudarant ar patvirtinant sutartį;~~“

Taip pat atitinkamai siūlome koreguoti ir 57 straipsnio 2 dalies 2 punktą:

„2) iš ~~tiekėjo~~ **gamtinių dujų įmonės** gauti aiškią informaciją apie taikomas kainas, tarifus ir ~~apie standartines sąlygas, susijusias su galimybe naudotis gamtinių dujų įmonių teikiamomis paslaugomis ir naudojimosi jomis. Tiekėjai Gamtinių dujų įmonės~~ savo vartotojams apie kainų ir

kitų mokėjimų padidinimą turi pranešti tiesiogiai, skaidriai, suprantamai ir ne vėliau kaip likus vienam įprastam sąskaitų pateikimo laikotarpiui iki didesnių kainų ir kitų mokėjimų įsigaliojimo. Taip pat tiesiogiai, skaidriai, suprantamai tiekėjai **gamtinių dujų įmonės** informuoja vartotojus apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas ir iš to atsirandančią vartotojų teisę nutraukti sutartį ir teisę nesutikti pakeisti galiojančios sutarties sąlygų. Buitiniai vartotojai bet kada turi teisę nutraukti sutartis vienašališkai ir neatlygintinai Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.390 straipsnio 1 dalyje nustatytais sąlygomis;“.

Tarybos pirmininkė

Inga Žilienė

I. Kazakevičius, tel. (8 5) 213 9810, el.p. ignas.kazakevicius@vert.lt
I. Zalieckienė, tel. (8 5) 213 3441, el. p. ieva.zalieckiene@vert.lt
A. Prokopjeva, tel. (8 5) 239 7821, el. p. aleksandra.prokopjeva@vert.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2020-03- Nr.
Į 2020-02-21 Nr. 3-261

DĖL IŠVADOS ĮSTATYMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 (toliau – Įstatymas) 2, 45, 46, 49, 51, 53 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas ir pasiūlymus.

1. Atsižvelgiant į Projekto 2 str. dėstomus Įstatymo 45 str. pakeitimus, siūlytina peržiūrėti ir įvertinti keitimo poreikį taip pat ir galiojančio Įstatymo 45 str. 6 d. formuluotės „nacionalinio ir regioninio lygmens prevencinių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus“.

2. Įstatymo 45 str. 4 d. 2 p. nurodomi nacionalinio lygmens prevencinio ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai (taip pat žr. Įstatymo 46 str. 1 ir 3 d. nuostatas), todėl siūlytina Projekte dėstomoje Įstatymo 46 str. 7 d. atitinkamai tikslinti planų projektų, kuriuos pavedama Lietuvos energetikos agentūrai rengti, įvardijimą.

3. Kadangi Įstatymo priedas būtų pildomas vienu punktu, siūlytina Projekto 6 str. formuluoti kaip Įstatymo pakeitimą papildant Įstatymo priedą 5 p. ir nedėstyti viso Įstatymo priedo nauja redakcija.

4. Projekto 3 str. Lietuvos energetikos agentūrai pavedama atlikti atitinkamas funkcijas pagal Reglamentą (ES) 2017/1938. Pagal Reglamento (ES) 2017/1938 3 str. 2 d. tai laikoma atitinkamų užduočių delegavimu, todėl šį institucinį pasikeitimą reikėtų užfiksuoti įtraukiant Projektą į Reglamento (ES) 2017/1938 įgyvendinimo planą LINESIS. Taip pat reikėtų pridėti atitikties lentelę.

5. Projekto 7 str. keičiamo įstatymo 53 str. 2 d. nustatomas vieno mėnesio terminas konsultacijoms, o Direktyvoje (ES) 2019/692 (36 str. 3 d. pakeitimas) nurodoma, kad tai turi būti pagrįstas trijų mėnesių neviršijantis terminas. Projekto aiškinamajame rašte reikėtų nurodyti, kodėl Projekto rengėjų nuomone, pasirinktas vieno mėnesio laikotarpis yra pagrįstas arba, kodėl nepasirinkta direktyvoje nurodyta formuluotė, leidžianti reguliavimo institucijai konkrečiu atveju pasirinkti pagrįstą trijų mėnesių neviršijantį terminą.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Andrius Miliūnas, (8 5) 266 29 06, el. p. andrius.miliunas@tm.lt
Ričard Dzikovič, tel. (8 5) 2 662 939, el. p. ricard.dzikovic@tm.lt

Tikime laisve

1990 KOVO 11

**SIŪLOMI LIETUVOS RESPUBLIKOS
GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO
PAKEITIMAI**

2020-03-03

Įstatymo straipsnis, straipsnio dalis	Siūloma formuluotė
2 straipsnio papildymas	Papildyti naujomis sąvokomis: 1. <u>Aukšto slėgio dujotiekis</u> – 16 bar ir didesnio didžiausiojo darbinio dujų slėgio perdavimo sistemos vamzdynai, taip pat įrenginiai ir priemonės šiems vamzdynams veikti. Aukšto slėgio dujotiekis taip pat vadinamas magistraliniu dujotiekiu. 2. <u>Didelio slėgio dujotiekis</u> – didesnio kaip 5 bar, bet ne didesnio kaip 16 bar didžiausiojo darbinio dujų slėgio perdavimo ar skirstymo sistemos vamzdynai, taip pat įrenginiai ir priemonės šiems vamzdynams veikti. Didelio slėgio dujotiekiui taikomi skirstomajam dujotiekiui nustatyti įrengimo ir apsaugos reikalavimai. 3. <u>Gamtinių dujų jungtinis sistemų operatorius (toliau – jungtinis operatorius)</u> - asmuo, kuris licencijoje nurodytoje teritorijoje verčiasi bent keliomis šio straipsnio 7 dalyje nurodytomis veiklomis, išskyrus tiekimą ir gavybą.
2 straipsnio 14 dalies pakeitimas	14. Gamtinių dujų perdavimo sistema (toliau – perdavimo sistema) – aukšto ir didelio slėgio vamzdynai ir įrenginiai, įskaitant gamtinių dujų skirstymo stotis, dujoms iš įmonių, suskystintų gamtinių dujų sistemų perduoti į gamtinių dujų saugyklas, skirstomuosius dujotiekius arba į dujas naudojančius įrenginius, taip pat statiniai ir priemonės šiems vamzdynams veikti. ~~Perdavimo sistema taip pat vadinama magistraliniu dujotiekiu.~~
2 straipsnio 16 dalies pakeitimas	16. Gamtinių dujų perdavimo sistemos savininkas – asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso gamtinių dujų perdavimo sistema (magistralinis dujotiekis).
2 straipsnio 17 dalies pakeitimas	17. Gamtinių dujų perdavimo sistemos valdytojas – asmuo, kuris valdo gamtinių dujų perdavimo sistemą (magistralinį dujotiekį) kitais negu nuosavybės teisės teisėtais pagrindais.
2 straipsnio 18 dalies pakeitimas	18. Gamtinių dujų pristatymo vieta – vieta, kurioje baigiasi gamtinių dujų perdavimas perdavimo sistema (magistraliniu dujotiekiu) ar skirstymas skirstomuoju dujotiekiu ir kurioje perdavimo ar skirstymo sistemos operatorius pateikia gamtines dujas sistemos naudotojui ar gamtinių dujų vartotojui.
2 straipsnio 24 dalies pakeitimas	24. Gamtinių dujų sistema – gamtinių dujų įmonei nuosavybės teise priklausantis ir (ar) gamtinių dujų įmonės valdomi magistraliniai dujotiekiai <u>perdavimo sistema</u>, skirstomieji dujotiekiai, SGD sistema ir (arba) gamtinių dujų saugyklos, gamtinių dujų laikymo vamzdyne įrenginiai ir įrenginiai papildomoms paslaugoms teikti bei susijusių įmonių įrenginiai, kurie reikalingi suteikiant teisę naudotis perdavimo, skirstymo ir SGD sistema.
2 straipsnio 29 dalies pakeitimas	29. Gamtinių dujų skirstymo sistema (toliau – skirstymo sistema) – vamzdynai gamtinėms dujoms iš magistralinio dujotiekio <u>perdavimo sistemos</u> gamtinių dujų skirstymo stočių arba iš mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginių pristatyti iki gamtinių dujų vartotojo sistemų, taip pat statiniai, įrenginiai, mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginiai ir priemonės šiems vamzdynams veikti. Gamtinių dujų skirstymo sistema taip pat vadinama skirstomuoju dujotiekiu.

2 straipsnio 45 dalies pakeitimas	45. Jungtinė gamtinių dujų sistema (toliau – jungtinė sistema) – keletas viena su kita sujungtų, <u>neturinčių techninio atskyrimo</u> , gamtinių dujų sistemų, <u>nuosavybės teise priklausančių ar valdomų tos pačios gamtinių dujų įmonės</u> , neįskaitant vartotojų sistemų.
2 straipsnio 65 dalies pakeitimas	65. Vartotojo gamtinių dujų sistema (toliau – vartotojo sistema) – vartotojo žemės sklype ar nekilnojamajame daikte įrengti vamzdynai ir įrenginiai, skirti gamtinėms dujoms iš magistralinio <u>perdavimo</u> ar skirstomojo dujotiekio priimti ir saugiai naudoti vartotojo reikmėms.
5 straipsnio papildymas	3¹) nustato aukšto ir didelio slėgio dujotiekių pertvarkymo į vidutinio ir žemo slėgio dujotiekius tvarką.
13 ¹ straipsnio papildymas	3. Aukšto ir didelio slėgio dujotiekiai Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti pertvarkomi į vidutinio ar žemo slėgio dujotiekius.
20 straipsnio 7 dalies pakeitimas	7. Perdavimo ir skirstymo licencijose nurodomos perdavimo ir skirstymo teritorijos, kuriose atitinkamą licenciją turintis asmuo turi išskirtines licencijoje nurodytos veiklos vykdymo teises ir pareigas, <u>išskyrus jeigu perdavimo ir skirstymo veiklą tam tikroje teritorijoje vykdo ir jungtinis operatorius. Jungtinis operatorius, vykdamas perdavimo veiklą, turi teisę vykdyti skirstymo veiklą aukšto, didelio, vidutinio ar žemo slėgio vamzdynų dalimi, daugiausia naudojama gamtinėms dujoms paskirstyti vietoje, siekiant pristatyti jas gamtinių dujų vartotojams, toje pačioje teritorijoje kaip skirstymo sistemos operatorius, tuo atveju jeigu buvo pateiktas pasiūlymas skirstymo sistemos operatoriumi įsigyti perdavimo dujotiekį konvertuojamą į skirstomąjį už reguliuojamą turto vertę, ir per 3 mėnesinius nuo tokio kreipimosi dienos, skirstymo operatorius nepateikė sutikimo perimti dujotiekį.</u>
49 straipsnio 3 dalies pakeitimas	3. Sistemų operatoriai, vadovaudamiesi Tarybos paskelbtais reikalavimais, patvirtina naudojimosi sistema taisykles. <u>Jungtinis operatorius turi teisę rengti vienas naudojimosi jungtine sistema taisykles.</u> Ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki naudojimosi sistema taisyklių įsigaliojimo momento šias taisykles ir jų pakeitimus savo interneto svetainėje paskelbia Taryba ir sistemų operatoriai. Teisė naudotis sistemomis turi būti suteikiama objektyviai, nediskriminuojant sistemos naudotojų.